

Posudek oponenta na diplomovou práci

Bc. Jan Potoček, *Robert Burton: Melancholie v raně novověké evropské společnosti*, UK FHS, 2018.

Jan Potoček ve své práci sleduje „dějiny“ pojmu melancholie (zhruba jedna třetina práce), které jsou proň rámcem umožňujícím nechat vystoupit myslitelskou pozici Roberta Burtona a zároveň má zřejmě záměr nechat ji vystoupit jako echo či realizační podobu otevírající nám přístup k „melancholii v raně novověké evropské společnosti“, jak můžeme vidět od titulu.

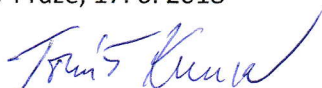
Rozsáhlá první část práce (Melancholie od antiky do 17. století) by jistě sama o sobě mohla být základem pro samostatné pojednání, představuje kultivovaně provedenou kompilaci z nepochybně relevantní sekundární literatury. Dokážu pochopit, že s ohledem na celkový záměr práce autor tuto sekundární literaturu nereflektoval co do přístupů, které vedly k těm, jimž se dostalo výsady být zahrnuty do jeho kompilace, ani tyto přístupy nesrovnával se svojí cestou. V tom smyslu nese kompilace jisté riziko nekritičnosti, která by mohla být tématem rozpravy až v rámci vyššího žánru disertační práce. V případné disertační práci by se mohl pokusit takovou „přehledovou“ kompilaci nahradit např. pokusem ukázat alespoň výběrově na některých z jinak nesčetných Burtonových citacích, jak se např. k antickým tematizacím melancholie vztahuje. To by ovšem předpokládalo možnost přístupu k dobové podobě pramenů, s nimiž Burton pracoval, k dobovým interpretacím, které obsahovala jeho knihovna v Oxfordu (Christ Church College).

Podobně „encyklopedický“ přístup volí autor i v druhé části práce (Melancholie jako epidemická nemoc). Zde deklaruje, že se jeho výklad bude pohybovat „na rozhraní dějin mentalit a dějin pojmů a idejí“ (s. 44) a převážně se bude opírat o práce Anguse Gowlanda, „který se touto otázkou podrobně zabýval“ (tamtéž). To však samo o sobě představuje jakousi formální deklaraci, věcné důvody a znovu, kompatibilita s přístupem autora při komponování diplomové práce zůstávají nevyslovené a neproblematizované. Nelze však upřít, že popis a výsledná strukturace formálního pole k výkladu Burtonovy pozice je provedena sice nekriticky, ale udržuje si jistou jednotu a koherenci. Nelze však také nezmínit autorův příspěvek k analýze důvodů, které přivedly autory 17. století ke zkoumání vášní, ani pominout jeho vhléd o významu této problematiky pro uchopení tématu melancholie.

Závěrečné dvě části práce jsou zdařilým pokusem nahlédnout Burtonovu „myslitelskou pozici“, vstoupit do Burtonova „melancholického světa“ a předvést vizi jeho „celkové léčby“. Takový úkol je vzhledem k eklektické povaze Burtonova díla oplývajícího bohatstvím kontextů a bezprecedentním množstvím citátů vždy velmi obtížný. Myslitel „melancholie“ první třetiny 18. století, Bernard Mandeville, by zřejmě Burtona s ohledem na jeho posedlost citováním zejména antických autorit dost možná přijal za pacienta trpícího „hypochondriack disease“ či „disease of learned“. Závěrečné části práce jsou svědectvím, že autor na sebe žádnou z těchto „nemocí učených“ nepřenesl a podařilo se mu udržet jak jistou jednotu práce, tak vytvořit kultivovaný text, na nějž může po reflexi mezi daných zvoleným přístupem, navázat v práci disertační.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě s hodnocením „výborně“.

V Praze, 17. 6. 2018

PhDr. Tomáš Kunca, Ph.D.